

CÔNG TÁC PHÁT TRIỂN ĐẢNG VIÊN TRONG HỌC SINH, SINH VIÊN Ở QUẢNG BÌNH VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

NGUYỄN VIỆT XUÂN

Ban Tổ chức Tỉnh ủy Quảng Bình

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Đảng ta luôn quan tâm phát triển đảng viên, chú trọng phát hiện, bồi dưỡng, kết nạp vào Đảng những thanh niên, học sinh, sinh viên ưu tú, nhằm tăng cường xây dựng đội ngũ đảng viên trẻ về tuổi đời, có trình độ, trí tuệ, phẩm chất đạo đức tốt, góp phần tạo nguồn cán bộ kế cận bổ sung vào đội ngũ trí thức, lao động có chất lượng cao của đất nước, đảm bảo sự kế thừa và phát triển liên tục của Đảng.

Quảng Bình là tỉnh nằm ở khu vực Bắc Trung Bộ, có 13 đảng bộ trực thuộc Tỉnh ủy, 574 tổ chức cơ sở đảng với 77.073 đảng viên; trong đó, đảng viên là học sinh, sinh viên có 17 đồng chí, chiếm 0,02%. Thời gian qua, Tỉnh ủy, các cấp ủy đảng trong tỉnh đã luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên và đạt được nhiều kết quả tích cực, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức đảng và chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên.

Những kết quả đạt được

Với sự tập trung lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Thường vụ Tỉnh ủy và cấp ủy các cấp từ đầu nhiệm kỳ đến nay, công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên đã đạt được một số kết quả tích cực. Cấp ủy các cấp đã tập trung làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, quan tâm phát hiện, bồi dưỡng nguồn trong học sinh, sinh viên, từ đó giúp nâng cao nhận thức, có động cơ phấn đấu trở thành đảng viên. Cấp ủy trong các trường, Ban Thường vụ Tỉnh

Đoàn và tổ chức Đoàn trong các trường học đã có những giải pháp thiết thực, như: Đẩy mạnh công tác bồi dưỡng đoàn viên ưu tú cho Đảng xem xét kết nạp trong các trường trung học phổ thông, tổ chức các diễn đàn “Đảng viên tuổi 18”, các hoạt động, phong trào thi đua yêu nước gắn với chương trình “Rèn luyện đoàn viên giỏi” trong học sinh, sinh viên, qua đó để nâng cao nhận thức và lựa chọn những đoàn viên ưu tú để giới thiệu cho Đảng.

Hiện tại, trên địa bàn tỉnh có 39 tổ chức cơ sở đảng trong trường học, trong đó có 25 đảng bộ cơ sở, 14 chi bộ cơ sở. Xác định phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên có ý nghĩa quan trọng nhằm nâng cao chất lượng và cơ cấu đội ngũ đảng viên của đảng bộ, công tác tạo nguồn phát triển đảng viên trong các trường học đã được cấp ủy các cấp quan tâm. Theo số liệu thống kê, từ năm 2020 đến năm 2022, các tổ chức đảng trong trường học đã kết nạp 69 đảng viên, trong đó: Năm 2020 có 13 sinh viên và 6 học sinh; năm 2021 có 17 sinh viên và 9 học sinh; năm 2022 có 16 sinh viên và 7 học sinh. Đặc biệt, năm 2022 đã kết nạp 2 đảng viên là học sinh đồng bào dân tộc thiểu số thuộc Trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh, chiếm 28,6% tổng số đảng viên là học sinh được kết nạp trong năm. Đảng viên được kết nạp trong các trường học là những quần chúng ưu tú có thành tích cao trong học tập và các hoạt động của nhà trường, tuổi đời trẻ (từ 18-22 tuổi), nữ có 25 đồng chí, chiếm 36,2%¹.

Nổi bật trong công tác phát triển đảng viên

trong học sinh, sinh viên là Đảng bộ Trường THPT Chuyên Võ Nguyên Giáp và Trường Đại học Quảng Bình, là một trong những trường thường xuyên cung cấp lượng đảng viên trẻ cho Đảng. Tại Trường THPT Chuyên Võ Nguyên Giáp, trong 3 năm từ 2020-2022 đã kết nạp Đảng cho 16 học sinh, năm 2023 đang làm hồ sơ kết nạp đảng cho 6 học sinh có thành tích xuất sắc trong học tập và rèn luyện. Cô giáo Nguyễn Thị Hải Yến, Bí thư Đảng bộ, Hiệu trưởng nhà trường chia sẻ: “Công tác phát triển đảng viên là học sinh luôn được Đảng ủy, Ban Giám hiệu nhà trường chú trọng thực hiện. Việc phát triển đảng viên là học sinh đã tạo động lực cho cá nhân mỗi học sinh trau dồi đạo đức, ý chí, biết cống hiến, nỗ lực trong phong trào, học tập để đạt thành tích cao nhất. Đảng ủy nhà trường đã tạo được nguồn đảng viên trẻ có chất lượng”. Tại Trường Đại học Quảng Bình, trong các năm học từ năm 2021-2023, Đảng bộ Trường đã tổ chức kết nạp Đảng cho 23 sinh viên. Hiện tại, số đảng viên đang học tập, sinh hoạt là 10 đồng chí trong tổng số đảng viên của Đảng bộ Trường Đại học Quảng Bình là 217 đảng viên, chiếm tỷ lệ 4,6%.

Thực tế, công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên trên địa bàn tỉnh những năm gần đây đã có nhiều chuyển biến tích cực. Cấp ủy, tổ chức đảng thường xuyên quan tâm, chủ động tuyên truyền, vận động, giáo dục học sinh, sinh viên sự giác ngộ về chính trị, tích cực rèn luyện, đạt được các thành tích cao trong học tập, phấn đấu để được đứng vào hàng ngũ của Đảng; số kết nạp từ quần chúng ưu tú là học sinh, sinh viên tuy không lớn nhưng tăng dần qua các năm. Những đảng viên được kết nạp trong các trường học đều phát huy được tính tiên phong, gương mẫu, tạo ra được phong trào thi đua trong học tập và rèn luyện. Được kết nạp vào Đảng khi đang là học sinh, sinh

viên là động lực, hành trang quan trọng để các đảng viên trẻ tiếp bước trên con đường học tập, rèn luyện và cống hiến cho sự nghiệp cách mạng, cho Tổ quốc, quê hương.

Một số khó khăn, vướng mắc và vấn đề đặt ra

Từ thực tiễn công tác phát triển Đảng trong học sinh, sinh viên thời gian qua đặt ra một số khó khăn, thách thức, đòi hỏi các cấp ủy đảng cần nghiên cứu, có phương hướng, giải pháp giải quyết phù hợp, tạo môi trường, cơ hội cho các quần chúng trẻ, ưu tú sớm được đứng vào hàng ngũ của Đảng.

Là tỉnh có điều kiện kinh tế - xã hội còn khó khăn, các trường đại học, trường cao đẳng quy mô nhỏ, số lượng sinh viên ít nên công tác phát triển đảng viên trong các trường học thời gian qua kết quả còn khiêm tốn. Thời gian gần đây, tuy số lượng đảng viên mới kết nạp đều tăng dần hàng năm nhưng chiếm tỷ lệ vẫn còn thấp so với số học sinh, sinh viên hiện có; tỷ lệ đảng viên là học sinh, sinh viên còn thấp trong tổng số đảng viên của Đảng bộ tỉnh, mới chỉ chiếm 0,02%.

Nguyên nhân là do những năm gần đây, hoạt động của các trường cao đẳng, đại học trên địa bàn tỉnh gặp nhiều khó khăn, số lượng tuyển sinh hàng năm đạt thấp nên ảnh hưởng đến công tác phát triển đảng viên. Ngoài Trường Đại học Quảng Bình có sinh viên học hệ 4 năm (hệ đại học), thời gian học tập của học sinh, sinh viên các trường còn lại chỉ từ 2 đến 3 năm nên thời gian để theo dõi, bồi dưỡng, xem xét kết nạp vào Đảng là rất ít. Ngay tại Trường Đại học Quảng Bình, số sinh viên tuyển trong các năm cũng rất thấp, năm 2020 có 204 sinh viên/2.000 chỉ tiêu tuyển sinh (đạt 10,2%), năm 2021 là 275/1.170 sinh viên (đạt 23,5%) và năm 2022 là 227/1.250 sinh viên (đạt 18,16%). Việc phải đến năm thứ hai, thứ ba mới xét cảm tình Đảng cho sinh viên cũng dẫn

đến độ trễ nhất định, do khi hoàn thiện hồ sơ thì các sinh viên đã bước sang năm thứ ba hoặc thứ tư. Không những vậy, qua nhiều khâu xét chọn, có những tiêu chí thực hiện là rất khó đối với các em. Đây cũng là một trong những khó khăn, thách thức cho công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên của trường trong những năm gần đây.

Đối với các trường trung học phổ thông, nguồn để lựa chọn kết nạp vào Đảng đối với học sinh không nhiều do có một số điều kiện đi kèm, như tuổi kết nạp (theo quy định phải đủ 18 tuổi) có thành tích học tập nổi bật. Đảng viên mới được kết nạp trong các trường trung học chủ yếu là học sinh lớp 12 và thường diễn ra ở cuối năm học nên sau khi kết nạp thì chuyển sinh hoạt đảng viên ra khỏi chi bộ nhà trường, dẫn đến lực lượng đảng viên là học sinh, sinh viên liên tục giảm. Một số cấp ủy còn lúng túng trong thực hiện các thủ tục kết nạp đảng viên đối với học sinh, bởi theo quy định, tại thời điểm xét kết nạp, người vào Đảng phải đủ 18 tuổi, tuy nhiên học sinh ở các trường trung học phổ thông mặc dù có thành tích học tập tốt nhưng phần lớn lại chưa đủ 18 tuổi... Theo đánh giá của các cấp ủy, nhiều trường hợp đoàn viên là học sinh được bồi dưỡng trong thời gian dài có đủ điều kiện về phẩm chất đạo đức, nhận thức và yêu cầu về kết quả học tập để phát triển đảng nhưng sau khi hoàn tất các quy trình, thủ tục để phát triển đảng thì thường rơi vào cuối tháng 5 và đến đầu tháng 8 trong năm, lúc này học sinh lớp 12 đã tốt nghiệp ra trường, phải chuyển sinh hoạt về địa phương nên cấp ủy đảng trong nhà trường không thể ra quyết định kết nạp Đảng. Vì vậy, với các em sinh từ tháng 6 trở đi sẽ bị thiệt thòi hơn trong việc xét kết nạp đảng so với các em sinh từ tháng 1 đến cuối tháng 5. Bên cạnh đó, những cá nhân được chọn kết nạp Đảng phải có

thành tích tốt toàn diện trong học tập, rèn luyện, tích cực tham gia hoạt động Đoàn tại trường, địa phương. Thực tế, số lượng học sinh đáp ứng đủ các tiêu chuẩn trên chưa nhiều nên số lượng kết nạp còn ít.

Giải pháp trong thời gian tới

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm, vai trò lãnh đạo của các cấp ủy đảng; thực hiện nghiêm túc, có hiệu quả các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn của Đảng về công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên. Theo đó, nâng cao nhận thức của các cấp ủy đảng, cán bộ, đảng viên về ý nghĩa, tầm quan trọng của công tác kết nạp đảng viên, trong đó có đối tượng là học sinh, sinh viên. Xem đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên trong công tác xây dựng Đảng, góp phần tăng cường, bổ sung lực lượng đảng viên có chất lượng, hướng đến trẻ hóa đội ngũ cán bộ, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức cơ sở đảng. Tại Hội thảo công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên khu vực miền Trung - Tây Nguyên, đồng chí Trương Thị Mai, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư, Trưởng Ban Tổ chức Trung ương đã chỉ đạo: “Cần nâng cao hơn nữa khả năng lãnh đạo, chỉ đạo, nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy đảng, nêu cao trách nhiệm người đứng đầu; phải cụ thể hóa, đặt ra chỉ tiêu, giao chỉ tiêu, thường xuyên kiểm tra, đôn đốc thực hiện; cần quan tâm, giúp đỡ, hỗ trợ thanh niên đi vào con đường trong sáng, lành mạnh, rèn luyện, phấn đấu, trưởng thành để được đứng vào hàng ngũ của Đảng càng sớm càng tốt. Phải xem công tác phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên là quá trình xuyên suốt, liên tục, phải lấp đầy “khoảng trống” nếu không sẽ bị đứt gãy; phải làm sao để quy trình kết nạp phù hợp với đặc điểm, tính chất của thanh niên, chọn điểm rơi

hợp lý và coi đây là nhiệm vụ quan trọng...”².

Hai là, triển khai đồng bộ việc xây dựng, tổ chức thực hiện kế hoạch phát triển đảng viên, xác định rõ phương châm, phương hướng, xây dựng chỉ tiêu, tiêu chuẩn kết nạp đảng viên phù hợp với điều kiện cụ thể. Cấp ủy cấp cơ sở cần cụ thể hóa chủ trương và kế hoạch kết nạp đảng viên của cấp ủy cấp trên một cách phù hợp, xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch kết nạp đảng viên theo định kỳ hàng năm. Phối hợp chặt chẽ với cấp ủy địa phương nơi học sinh, sinh viên cư trú trong công tác bồi dưỡng, kết nạp quần chúng vào đảng. Bên cạnh những tiêu chuẩn chung về điều kiện, tiêu chuẩn của Điều lệ Đảng về kết nạp đảng viên, cấp ủy các cấp cần cụ thể hóa một số tiêu chuẩn riêng đối với quần chúng là học sinh, sinh viên (như kết quả học tập, hoạt động phong trào Đoàn, Hội...) từ đó tạo thuận lợi cho việc xác định nguồn và phát triển đảng viên ở các đơn vị cơ sở.

Ba là, quan tâm tạo nguồn và bồi dưỡng phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên theo hướng điều chỉnh một số điều kiện, tiêu chuẩn đặc thù, phù hợp với môi trường và độ tuổi. Việc tạo nguồn phát triển đảng viên ở trong học sinh, sinh viên, ngoài các tiêu chuẩn chung theo yêu cầu, cần xác định một số vấn đề cụ thể, như: Đối với học sinh, sinh viên, cần lựa chọn những em có thành tích học tập, rèn luyện nổi bật, có nhiều đóng góp cho các phong trào, các hoạt động của trường; đặc biệt, cần nhấn mạnh về mặt chính trị, tư tưởng, lựa chọn những học sinh, sinh viên có lý tưởng cách mạng cho tham gia bồi dưỡng lớp cảm tình Đảng để các em nâng cao nhận thức, tiếp tục tu dưỡng, phấn đấu, rèn luyện để được kết nạp vào Đảng. Đây là tiền đề quan trọng để hướng đến việc xây dựng được đội ngũ cán bộ đảng viên là trí thức trẻ, “vừa hồng, vừa chuyên”, phục vụ lâu dài cho sự nghiệp cách mạng.

Bốn là, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho học sinh, sinh viên. Tiếp tục đẩy mạnh, đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; bồi dưỡng lòng yêu nước, truyền thống lịch sử vẻ vang của Đảng, của dân tộc, phẩm chất đạo đức cách mạng trong toàn Đảng, toàn dân, đặc biệt đối với thế hệ trẻ nhằm nâng cao nhận thức chính trị, tạo động cơ, tích cực phấn đấu để được đứng vào hàng ngũ của Đảng; đấu tranh với những âm mưu và hoạt động “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ của các thế lực thù địch. Xây dựng và hoàn thiện nội dung, chương trình bồi dưỡng lý luận chính trị cho quần chúng cảm tình Đảng, đảm bảo yêu cầu, chất lượng, trong đó, cần cấu trúc lại chương trình bồi dưỡng để phù hợp với đối tượng học sinh, sinh viên.

Năm là, tập trung phát triển, củng cố, nâng cao chất lượng của tổ chức đảng trong các trường học. Đối với tổ chức đảng trong các trường học, cần tập trung chỉ đạo, phát huy vai trò, nâng cao chất lượng hoạt động một cách toàn diện, nhất là nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng; không để xảy ra tình trạng hoạt động của tổ chức đảng trong các trường học nặng về chuyên môn, ít quan tâm đến công tác xây dựng Đảng. Thường xuyên chăm lo nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác đảng, đoàn thể trong nhà trường; chú trọng kiện toàn, nâng cao chất lượng chi ủy, đặc biệt là bí thư chi bộ, bí thư đoàn thanh niên. Do đặc điểm cán bộ làm công tác đảng trong các trường học hầu hết là kiêm nhiệm, vì vậy, cấp ủy các cấp cần quan tâm đến việc tổ chức tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ cho các cấp ủy viên, cán bộ quản lý, cán bộ làm công tác đảng.

Bên cạnh đó, cần quan tâm hỗ trợ, tạo điều kiện thực hiện các chế độ, chính sách để động viên đối với cán bộ làm công tác xây dựng đảng, đoàn thể và hoạt động của các tổ chức đảng, đoàn thể trong các trường học.

Sáu là, phát huy vai trò của các đoàn thể trong các trường học để góp phần làm tốt công tác phát triển đảng viên. Cấp ủy các cấp cần phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng trong công tác phát triển đảng. Chỉ đạo các tổ chức chính trị - xã hội trong các trường học, trọng tâm củng cố, nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ chức Đoàn TNCS Hồ Chí Minh; chỉ đạo tổ chức Đoàn thanh niên trong các trường học đẩy mạnh tổ chức các hoạt động, phong trào thi đua yêu nước thiết thực, các diễn đàn thanh niên như “Đảng viên tuổi 18”, gắn với chương trình “Rèn luyện đoàn viên giỏi”..., tạo ra sân chơi lành mạnh trong học sinh, sinh viên, qua đó để bồi dưỡng, rèn luyện thanh niên, học sinh, sinh viên trong thực tiễn phong trào cách mạng, phát hiện những nhân tố tích cực trong học tập và rèn luyện, nâng cao nhận thức về chính trị, tư tưởng, nơi cống hiến, thể hiện mình thực sự ưu tú để được lựa chọn đứng vào hàng ngũ của Đảng.

Bảy là, tăng cường sự phối hợp chặt chẽ giữa các tổ chức đảng trong trường học với các địa phương nơi học sinh, sinh viên cư trú trong đánh giá, theo dõi, bồi dưỡng chất lượng nguồn kết nạp vào Đảng, nhất là những trường hợp học sinh chưa đủ tuổi để kết nạp tại trường trung học phổ thông. Cần có kế hoạch, định hướng để quá trình rèn luyện của các quần

chúng trẻ được liên tục, không đứt quãng và quá trình theo dõi, hướng dẫn, giúp đỡ của các trường. Đối với các trường hợp học sinh, sinh viên đang là đối tượng Đảng hoặc thủ khoa đầu vào, nên được quan tâm, tạo điều kiện để bồi dưỡng hạt giống cho Đảng ngay từ năm thứ nhất, không đợi đến năm thứ 2, thứ 3 mới thực hiện xét chọn. Đối với các trường hợp quần chúng trẻ học sinh trung học phổ thông, cấp ủy các trường, các địa phương cần có quá trình trao đổi, phối hợp chặt chẽ, trách nhiệm để khi các em về địa phương hoặc nhập học các trường đại học, học nghề là có thể chuyển tiếp được liên tục, đào tạo, bồi dưỡng và phát triển liên tục.

Trong lịch sử, những thế hệ đảng viên trẻ được kết nạp vào Đảng từ sớm, trưởng thành sớm từ phong trào cách mạng đã trở thành những lãnh đạo trẻ xuất chúng của Đảng, của đất nước. Việc quan tâm phát triển đảng trong thế hệ trẻ, đặc biệt là trong học sinh, sinh viên là việc làm phù hợp với quy luật phát triển, nhằm xây dựng đội ngũ đảng viên trẻ có chất lượng, sức trẻ, tri thức, tiếp nối sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng, như đồng chí Trương Thị Mai, Ủy viên Bộ Chính trị, Thường trực Ban Bí thư, Trưởng Ban Tổ chức Trung ương đã nhấn mạnh: “Các em hôm nay 18 tuổi đứng vào Đảng sẽ có một thời gian lâu dài hơn để có thể đóng góp cho đất nước, cho Đảng, phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân... Muốn đất nước phát triển cần quan tâm cho tầng lớp học hành giỏi giang, nhân cách ưu tú để có thể tiếp cận, chuyển giao thế hệ vững chắc”³ ■

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình, Báo cáo về phát triển đảng viên trong học sinh, sinh viên và doanh nghiệp ngoài nhà nước, số 258-BC/TU, ngày 05/4/2023.
2. Xem: <https://nhandan.vn/thuong-truc-ban-bi-thu-lam-viec-ve-cong-tac-phat-trien-dang-vien-trong-hoc-sinh-sinh-vien-post753573.html>.
3. Xem: <https://vtv.vn/phat-trien-dang-vien-tre-uom-mam-nhung-hat-giong-do-20220802233106194.html>.